

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ R. D., 2/ O. D.**, obaja bývajúci v N., zastúpení JUDr. E. R.-H., advokátkou v N., proti žalovaným : **1/ V. T.**, bývajúci v N., zastúpený JUDr. A. K., advokátkou v N., **2/ R. D.**, naposledy bývajúci v N., t.č. na neznámom mieste, zastúpený opatrovníčkou Mgr. L. H., M., **o určenie neplatnosti právnych úkonov**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 17 C 36/1997, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. júla 2009 sp.zn. 5 Co 106/2009

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre z 8. júla 2009 sp.zn. 5 Co 106/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom (v poradí druhým) z 19. mája 2005 č.k. 17 C 36/1997-285 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali vyslovenia neplatnosti zmluvy o záložnom práve uzavretej dňa 1.12.1995 medzi žalobcami a žalovaným 1/. Zastavil konanie v časti o vyslovenie neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/. Uložil žalobcom nahradiť žalovanému 1/ trovy konania. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Na odvolanie žalobcov 1/, 2/ a žalovaného 1/ Krajský súd v Nitre rozsudkom z 8. júla 2009 č.k. 5 Co 106/2009-356 rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o záložnom práve uzavretej dňa 1.12.1995 medzi žalobcami 1/, 2/ na jednej strane a žalovaným 1/ na strane druhej, v bode II. ods. 2 ohľadne zriadenia záložného práva na príslušenstvo, ktoré tvoria úroky z pôžičky a zmluvná pokuta, a v odseku 5 ohľadne vzdania sa nároku záložcov na náhradný byt, ako aj v časti o náhrade trov konania účastníkov, potvrdil. Uložil žalobcom 1/, 2/ zaplatiť žalovanému 1/ trovy

odvolacieho a dovolacieho konania na účet právnej zástupkyne JUDr. A. K.. Žalovanému 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca 1/, ktoré dôvodil nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na nové prejednanie a rozhodnutie.

Žalovaný 1/ navrhol dovolanie žalobcu 1/ zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Opatrovníčka žalovaného 2/ sa k dovolaniu žalobcu 1/ písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanj veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky niektorého z uvedených rozsudkov, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti

dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o existencii niektorej z uvedených procesných väd nie je rozhodujúci subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačne, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolací súd existenciu vady konania uvedenej v § 237 písm.a/, c/ až g/ O.s.p. nezistil.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť si všímať aj bez návrhu, po celý čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity účastníka, t.j. spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva, resp. ukladá (§ 19 O.s.p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká

u fyzických osôb narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásenia za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa 2/ zomrela X. (č.l. 372), t.j. pred rozhodnutím odvolacieho súdu dňa 8. júla 2009 (a po rozhodnutí súdu prvého stupňa dňa 19. mája 2005 a podaní jej odvolania 25. júla 2005). Teda v čase rozhodovania krajského súdu žalobkyňa 2/ nemala spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak krajský súd napriek tejto skutočnosti rozhodol, zatiaľ čo konanie vadou v zmysle § 237 písm.b/ O.s.p. (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania).

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. decembra 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová